

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Н. ШЫҢҒЫСОВА
С. Садықов

Өңірлік мерзімді баспасөз
және ұлттық идея

Оқу құралы

Алматы
«Қазақ университеті»
2015

ӘОЖ 070
КБЖ 76.01
Ш 97

*Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
журналистика факультетінің Ғылыми кеңесі және
Редакциялық-баспа кеңесі шешімімен ұсынылған
(№3 хаттама 04 наурыз 2015 жыл)*

Пікір жазғандар:

филология ғылымдарының докторы, профессор **А. Шәріп**
филология ғылымдарының докторы, профессор **Ш. Нұрғожина**
тарих ғылымдарының докторы, профессор **Қ. Аллаберген**

Шыңғысова Н., Садықов С.

Ш 97 Өңірлік мерзімді баспасөз және ұлттық идея: оқу құралы
/ Н. Шыңғысова, С. Садықов. – Алматы: Қазақ университеті,
2015. – 247 б.

ISBN 978-601-04-1308-5

Бұл оқу құралында өңірлік баспасөздің даму бағыттары жүйеленіп, тарихи тағылымдары мен өнегесі, журналистердің кәсіби шеберлігі айқындалады. Сондай-ақ тәуелсіз еліміздің ұлттық журналистикасының қазіргі даму барысы, өзіндік ерекшелігі мен ұлттық идеямен өрнектелген «Мәңгілік Ел» ұстанымы алға қойып отырған ұлан-ғайыр міндеттер тұрғысында сөз қозғалады.

**ӘОЖ 070
КБЖ 76.01**

КІРІСПЕ

Қазақстан Республикасының президенті Н.Ә. Назарбаев Қазақстан халқына Жолдауында өңірлердің дамуы – елдің дамуы екендігіне баса мән беріп, жедел әртараптандыруға қол жеткізудегі өңірлік даму реформаларының маңыздылығын атады [1]. Жергілікті экономикалық өсу орталықтары қалыптасуы, ғылыми-материалдық және техникалық ресурстардың тиімді пайдаланылуы өңірлік ақпараттық инфрақұрылымның дамуымен тығыз байланысты.

Қазіргі заманғы жаңа ақпараттық технология қарыштап өскен жаһандану кезеңінде электронды БАҚ-пен, еліміздегі шетелдік басылымдармен бәсекеге төзіп, нарықта табысты өмір сүріп отырған өңірлік газеттердің даму тенденцияларын сараптау аса маңызды. Өңірлік баспасөзді ғылыми зерттеу қажеттілігі қалыптасу, даму үдерісі заңдылықтарын зерделеу талабынан туындайды. Сондай-ақ өңірлік газеттерді жүйелі зерттеу зәрулігі бүгін ашылып, ертең жабылатын, ресми тіркелгенімен, оқырмандарға жетпейтін газеттердің болуымен, сары және сапасыз тәуелсіз басылымдардың өңірлерде көптеп көрінуімен түсіндіріледі.

Өңірлік баспасөзге жергілікті сипат алатын барлық бұқаралық ақпарат құралдары, яғни облыстық, өлкелік және көпбасылымды газеттер жатқызылып келді. Нарықтық қатынастар кеңістікті жіктеудің өзге де түрлерін қалыптастырды. Мемлекеттік терминология комиссиясының 2002 жылғы 11 желтоқсандағы мәжілісінде «өңір» – «регион», «аймақ» – «зона» деп ресми бекітілгендіктен, облыстық, қалалық, аудандық газеттер мен облыстардан шығатын тәуелсіз газеттерді өңірлік газеттер деп атауды жөн көрдік.

Өзекті әлеуметтік мәселелердің көтерілуі баспасөздің сипатына, өңірдің әлеуметтік, экономикалық жағдайына байланысты. Аймақтың географиялық орналасуы, экономикалық дамуы,

МАЗМҰНЫ

Кіріспе.....	3
1-тарау. ӨНІРЛІК МЕРЗІМДІ БАСПАСӨЗДІҢ ҚАЛЫПТАСЫП, ДАМУ ЖОЛЫНА ТҮСУІ.....	9
1.1. Өңірлік баспасөздің тәуелсіздік жылдарындағы даму үрдістері.....	9
1.2. Бүгінгі өңірлік газеттердің мазмұны, сапалы және сары басылымдар.....	23
1.3. Дәстүр және сабақтастық. Журналистік шеберлік мектептері.....	41
1.4. Өңірлік медианарықтың өзекті мәселелері.....	60
1.5. Әлемдік үрдіс және өңірлік баспасөздің болашағы.....	98
2-тарау. ҚАЗАҚ ЖУРНАЛИСТИКАСЫНДАҒЫ ҰЛТТЫҚ ИДЕЯ.....	111
2.1. Қазақ журналистикасындағы ұлттық идея.....	111
2.2. Баспасөзде ұлттық мемлекеттік құрылыс мәселелерінің көрініс табуы.....	150
2.3. Қазіргі қазақ журналистикасы мен публицистикасы: өзіндік ерекшелігі және сипаты.....	194
Қорытынды.....	223
Әдебиеттер.....	234
Белгілеулер мен қысқартулар.....	245

Оқу басылымы

Шыңғысова Назгүл
Садықов Сейдулла

ӨНІРЛІК МЕРЗІМДІ БАСПАСӨЗ ЖӘНЕ ҰЛТТЫҚ ИДЕЯ

Оқу құралы

Редакторы *Г. Рүстембекова*
Компьютерде беттеген және
мұқабасын безендірген *Қ. Өмірбекова*

Мұқабаны безендіруде қолданылған сайт
www.investments.academic.ra

ИБ №8409

Басуға 01.07.2015 жылы қол қойылды. Пішімі 60x84 1/16.
Көлемі 15,43 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылыс. Тапсырыс №2218.

Таралымы 230 дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.